

SALUT LABORAL

Manifest 28 d'abril, Dia Internacional de la Salut i la Seguretat en el Treball

Les retallades atempten contra la democràcia i la salut en el treball

MANIFEST

Aquest 2015 es compleix el vintè aniversari de la publicació de la Llei de prevenció de riscos laborals (LPRL), i si donam un cop d'ull enrere podem veure que gran part dels seus objectius estan encara pendents i que la realitat socioeconòmica a Espanya ha sofert canvis significatius des d'aquella data.

L'armadura legislativa sorgida a partir de l'LPRL i de la Directiva Marc de què deriva, facilitava als treballadors i treballadores l'exercici efectiu dels seus drets laborals, que mitjançant els drets de participació i de consulta, permetia als seus representants intervenir en totes les qüestions relacionades amb la prevenció de riscos a l'empresa, des de la planificació i l'organització del treball o de les activitats preventives, fins a l'avaluació de riscos o la informació i formació dels treballadors. Va ser en aquest marc de participació sobre el qual es va construir la prevenció de riscos a Europa i a Espanya.

No obstant això, aquests vint anys han estat els del triomf de la doctrina neoliberal a Europa i han culminat en una crisi econòmica que ha transformat de manera radical l'organització del treball. La via triada pels governs per sortir de la crisi és una espiral d'austeritat i de devaluació interna en la qual la negociació col·lectiva perd pes,

les relacions laborals tendeixen a la individualització, la precarietat defineix un mercat de treball en què la contractació temporal i a temps parcial i l'alta rotació entre empreses guanyen espai a pas de gegant, i les altes taxes d'atur i la por a perdre l'ocupació converteixen en paper mullat els drets de treballadores i treballadors. En aquest context, el legislador ha decretat la unilateralitat empresarial com a forma de gestió de la prevenció a les empreses espanyoles.

Rompre aquest cercle viciós d'empobriment i de retallades passa per posar fi a les polítiques d'austeritat i donar pas a una progressiva transformació del model productiu del nostre país que permeti la democratització de les relacions laborals, l'exercici efectiu de drets, la interiorització de la cultura preventiva a les empreses i la generació d'un sistema preventiu dinàmic que anticipi els nous riscos laborals emergents.

UGT i CCOO aprofitam la celebració del 28 d'abril del 2015, Dia Internacional de la Salut i la Seguretat en el Treball, per proposar un decàleg de mesures prioritàries i urgents en matèria de Prevenció de Riscos Laborals:

1. Cap treballador ni treballadora sense protecció. La precarietat, la por a perdre el lloc de treball i la individualització de les relacions laborals dificulten l'exercici efectiu de drets. Les reformes laborals

són incompatibles amb la Llei de prevenció de riscos laborals i amb la resta de normativa preventiva.

2. Accidents de treball. L'aprovació de l'LPRL, la posada en marxa de polítiques actives i el finançament de projectes preventius varen aconseguir una reducció manifesta d'accidents de treball. L'abandonament de l'activitat preventiva per part de les empreses i la seva substitució per un compliment merament formal de la normativa, juntament amb les retallades aplicades durant els anys de crisi varen frenar, en un primer moment, el descens de la sinistralitat i provocaren el repunt dels accidents de treball que sofrim en l'actualitat, un indicatiu clar de la deterioració dels sistemes preventius.

3. Malalties d'origen laboral. Les malalties són la gran assignatura pendent de la salut laboral. El que no es registra ni existeix ni es prevé. Calen canvis en el sistema de notificació i de registre perquè deixi de dependre de les mateixes entitats obligades a la reparació del dany, les Mútues Col·laboradores amb la Seguretat Social. El càncer professional, la silicosis, les patologies derivades de l'amiant i de les substàncies químiques, els trastorns musculoesquelètics i les malalties d'origen psicosocial requereixen que les empreses avaluin i previnguin als centres de treball els riscos capaços de provocar-les, i d'un major esforç de les Admi-

nistracions per acabar amb el seu subregistre i amb els danys que causen a la salut.

4. Garantir l'equitat. L'OMS reconeix que la desigualtat és un dels determinants socials de salut claus. On i com es treballa, la forma d'accedir a l'ocupació o les taxes de desocupació i de temporalitat condicionen l'exposició de determinats col·lectius (dones, joves, persones que migren...) als riscos laborals i determinen el seu estat de salut. En els últims temps també venim observant que l'estat de salut s'està convertint en un factor d'estigmatització i de discriminació laboral, tant en el mercat de treball com a les mateixes empreses.

5. Independència i qualitat dels Serveis de Prevenció. La contínua pressió que sofreixen els tècnics de prevenció desdibuixa la independència dels Serveis de Prevenció establerta en l'LPRL, convertint-los en molts casos en instruments al servei de les empreses. Es fan necessàries modificacions legals que garanteixin l'acompliment professional dels tècnics, la independència dels Serveis de Prevenció i, al mateix temps, l'establiment de controls públics que garanteixin la qualitat de les seves prestacions.

6. Vigilància de la salut per protegir la salut de les treballadores i els treballadors. La vigilància de la salut és un dret de les treballadores i els treballadors. És una eina indispensable per prevenir els riscos a què estan exposats. No obstant això, assistim a un intent de convertir-la en una eina disciplinària i d'ajust de plantilles. Per preservar el dret constitucional a la salut s'ha de garantir la independència dels professionals sanitaris que la duen a terme, la confidencialitat de les dades i la voluntarietat, excepte en aquells casos regulats per una norma específica.

7. Reforçar els organismes tècnics de les Administracions. És absolutament imprescindible posar en valor i dotar amb suficients mitjans econòmics i humans l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball, l'Institut Social de la Marina, l'Institut Nacional de Silicosis, l'Escola Nacional de Medicina del Treball i els òrgans tècnics de les comunitats autònomes, per afavorir el coneixement a través de la seva labor investigadora.

8. Potenciació de la Inspecció de Treball. No només s'ha d'incrementar el nombre d'inspectors i sotsinspectors de Treball per apropar les nostres ràtios a les de la resta de països de la Unió Europea sinó que s'ha de reforçar la seva formació i accentuar la seva especialització en matèria de prevenció de riscos, perquè puguin dur a terme de manera eficaç les funcions que legalment tenen encomanades.

9. Transformació del model de Mútues. S'han de revertir les últimes modificacions legals del sistema de Mútues subratllant el seu caràcter públic, intensificant el control de la Seguretat Social millorant la participació de la representació dels treballadors en la seva elecció, i remarcant que els seus objectius prioritaris són la prevenció de riscos laborals i la reparació dels danys ocasionats pel treball enfront del control dels costos econòmics i la millora de la competitivitat de les empreses.

10. Impuls a la democratització en les relacions laborals. La democràcia a l'empresa passa per reforçar els drets de participació i de consulta dels representants de les treballadores i els treballadors, de les delegades i delegats de prevenció i dels comitès de seguretat i salut. Les condicions de treball milloren substancialment a les empreses amb presència sindical. Sabem que un canvi de rumb com el que proposam no és senzill ni immediat, caldria una estratègia política clara en matèria de prevenció de riscos laborals que l'engegui. Les eleccions generals i autonòmiques d'aquest 2015 són l'oportunitat perquè aquest canvi de polítiques es comenci a

concretar, però per a això és necessari que aquestes i altres mesures configuren les línies d'actuació de futur dels partits.

CCOO i UGT ens comprometem en aquest 28 d'abril, Dia Internacional de la Salut i la Se-

guretat en el Treball, a traslladar aquest decàleg als partits polítics i a la societat, per intentar aconseguir el seu compromís amb la salut pública en general, i amb la laboral en particular. Perquè al segle XXI l'objectiu de malaltia i accident laboral zero deixi de ser una fórmula retòrica i passi a formar part de la realitat del món del treball.

En aquest context, el legislador ha decretat la unilateralitat empresarial com a forma de gestió de la prevenció a les empreses espanyoles